

Amb la col·laboració de:

Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya

Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya

Universitat de Barcelona

Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona

Universitat de Girona

Diputació de Barcelona

Fundació Noguera

Institut d'Estudis Catalans

Reial Acadèmia de Bones Lletres

Museu d'Història de Catalunya

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona

Caixa Manlleu

VI Congrés d'Història Moderna de Catalunya

la Catalunya diversa

Facultat de Geografia i Història
Departament d'Història Moderna

15-19 de desembre de 2008

BARCELONA

Programa

Dilluns 15

MATÍ

10,00h. Rebuda i lliurament de documentació

Visita a la Casa de Convalescència i l'Acadèmia de Medicina.
Comentada per la prof. Rosa Maria Subirana (Universitat de Barcelona)

11,30h. Acte d'inauguració

Conferència inaugural: Giovanni LEVI (Universitat de Venècia)
"La Catalunya diversa: l'historiador de la societat avui"

Recepció

Lloc: Institut d'Estudis Catalans (C. del Carme 47)

TARDA

16h. Sessió I: **Poders, privilegis i llibertats**

Coordinació: Josep M. TORRAS RIBÉ (Universitat de Barcelona)

Ponència 1: Xavier TORRES SANS (Universitat de Girona),
"La nació i el temple: patriotisme i contrareforma a la Catalunya moderna"

Ponència 2: José Ignacio FORTEA (Universitat de Cantàbria)
"Olivares i la contribució del clergat en la Monarquia catòlica: la dècima de 1632"

17,30h. Pausa

18h. Comunicacions i debat:

Arrieta, Jon	La concepción y orientación de la "Lex Regia" en la obra de Francesc Martí
Caimari, Tomeu	Integració dins l'Administració Borbònica dels Vilalba, barons de Solivella
Casals Martínez, Àngel	El virrei, l'inquisidor i el covard : una trama conspirativa a la Barcelona de 1546
Escartín Sánchez, Eduardo	De Luis XIV a Felipe IV: El oidor de cuentas Luis de Valencia
García Fuertes, Gemma	El cursus honorum de Francesc Ametller i Perer, un jurista català al servei dels Borbons
García Sánchez, Laura	La corona versus Cataluña: Don Fernando de Austria y las polémicas cartas de Barcelona de 1632
Gil Pujol, Xavier	La diversitat del pactisme: el pensament polític català a la segona meitat del segle XVII
Giménez López, Enrique	Cataluña en el Consejo de Castilla en el reinado de Carlos IV
Martí Fraga, Eduard	El Braç Militar de Catalunya. Una institució decisiva en el tombant del segle XVII
Martín Marcos, David	Monseñor Molines, un ministro catalán al servicio de Felipe V en Roma
Martínez Rodríguez, M.A	Una contribució a l'estudi de la justícia catalana sota els Borbons: el món judicial de Ferran VI
Truchuelo García, Susana	Privilegios y libertades fiscales: los donativos al monarca en los territorios vascos y Cataluña en el período altomoderno

Lloc: Aula Magna – Facultat de Geografia i Història (Montalegre 6)

Dimarts 16

MATÍ

10h. Sessió II: Integració i dissidència

Coordinació: Joan BADA ELIAS (Universitat de Barcelona)

Ponència 1: Joaquim ALBAREDA (Universitat Pompeu Fabra)

"La Catalunya del XVIII: acomodació al nou règim i dissidència".

Ponència 2: Ricard FRANCH (Universitat de València)

"La diversitat dels models de creixement: el contrast entre l'evolució econòmica i el marc social de Catalunya i València en el segle XVIII".

11,30h. Pausa

12h. Comunicacions i debat:

Alabrús Iglesias, Rosa M ^a	Les estratègies de la Companyia de Jesús en el segle XVIII i la seva recepció a Catalunya
Belenguer Cebrià, Ernest	Mudèjars i moriscos a Catalunya i al País Valencià
Brunet, Serge	Le soutien de Philippe II aux catholiques du Sud-Ouest de la France: un espoir déçu.
Fernández Terricabras, Ignasi	Unitat i diversitat en un orde religiós : les disputes entre franciscans observants i recol·lectes a Catalunya (1576-1583)
Franco Llopis, Borja	Evangelización, arte y conflictividad social: la conversión morisca en la vertiente mediterránea
Jané Checa, Oscar	El primer exili català: entre l'èxit i el fracàs (1652-1698)
León Sanz, Virginia	Felipe V y los eclesiásticos catalanes disidentes en Italia
Muñoz i Sebastià, Joan-Hilari	La resistència dels moriscos a la integració: alguns exemples de la Ribera d'Ebre
Peytavi, Joan	Els immigrants francesos : la seva integració a Catalunya
Serra Puig, Eva	Galeres catalanes, forçats i moriscos (1607-1612)
Sotorra Figuerola, Ariadna	Joan Sala i Ferrer, àlies Serrallonga. De la Història a la llegenda

13,30h. – Recepció

Lloc: Auditori del Museu d'Història de Catalunya (Pl. de Pau Vila 3, Palau de Mar)

TARDA

16h. Sessió III: Cultures i pràctiques culturals

Coordinació: Joaquim Maria PUIGVERT (Universitat de Girona)

Ponència 1: J.R. TRIADÓ – M.R. SUBIRANA (Universitat de Barcelona)

"Art, història i ideologia. Programes dels palaus barcelonins"

Ponència 2: Ofelia REY CASTELAO (Universitat de Santiago de Compostela)

"D'est a oest. Comparant pràctiques culturals"

17,30h. Pausa

18h. Comunicacions i debat:

Alonso Tambo, Anna	Fesomia del joc a la Barcelona moderna. Principis de reticulació davant l'ociositat i la delinqüència.
Baró i Queralt, Xavier	Defensa, pragmatisme o menysteniment: actituds d'alguns autors catalans del segle XVII envers la llengua catalana
Caldentey/De Querol, B/B	La Catalunya diversa a les biblioteques del s. XVIII: la biblioteca dels Bofarull de Reus
Carrió, Diana	La embajada española en Roma y la Iglesia de Montserrat en el siglo XVII
Collelldemont Vives, Elisenda	Inventari post-mortem d'un Rector català del segle XVIII
Corteguera, Luis	La follia d'aconsejar : Pau Pedrola, un arbitrista català del segle XVII
Creixell, Rosa	Espais viscuts en la Catalunya Moderna. La casa i el mobiliari
Expósito Amagat, Ricard	Successos d'Europa: la geografia de la informació a la Catalunya moderna
García Portugués, Esther	Alguns testimonis de la festa amb motiu de la vinguda reial a Barcelona l'any 1802
Garganté Llanes, Maria	Antònia Ibarra, impressora ceriverina del segle XVIII
Gelabertó Vilagran, Martí	Injurias y blasfemias en la Cataluña de los siglos XVI y XVII
Gutierrez Medina, M.Lluïsa	El jardí del Laberint d'Horta, molt més que un jardí neoclàssic
Mercadé Nubiola, Elisabet	La diversitat en la historiografia catalana del segle XVIII : fonts per al seu estudi
Merk, Santi	La Catedral de Barcelona vista pels viatgers del segle XVII a principis del XIX
Miralpeix Vilamala, Francesc	Pintors i pintures setcentistes en terres gironines: noves aportacions
Palos, Joan Lluís	La pràctica de la magnificència: sobre les causes de la debilitat política dels virreis a Catalunya
Reza, Alma Linda	Devoción inmaculista en Barcelona. Una imagen triunfal de la monarquía hispánica
Ríos Lloret, Rosa Elena	La representación del negro en la pintura española y europea (siglos XV-XVIII)
Rodríguez, Lluïsa	Comerç artístic i oposició gremial: l'arribada d'objectes artístics provinents d'Àustria i el sud d'Alemanya durant el segle XVIII
Serra, Anna Isabel	Documents i històries que falsejaven la realitat. Descripcions i discursos, reals o no, per construir noves esglésies al segle XVIII

19.30h. Presentació de *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, núm. 27.

Fernández Izquierdo, F. "La historiografía catalana en el contexto de la historiografía española a través de las citas en revistas y actas de congresos: aproximación a los años 2000-2005".

Lloc: Aula Magna – Facultat de Geografia i Història

Dimecres 17

MATÍ

Sortida a Girona

9h. Sortida dels autobusos cap a Girona (Pl. Universitat)

10,30h. Recepció a l'Ajuntament de Girona
Itinerari històric per la ciutat de Girona

13,30h. Dinar

TARDA

16h. Sessió IV: **Temps de guerra i temps de pau**

Coordinació: Josep JUAN VIDAL (Universitat de les Illes Balears)

Ponència 1: Lluís ROURA AULINAS (Universitat Autònoma de Barcelona)
"La guerra moderna: art, diversitat i irregularitat"

Ponència 2: Maria Victoria LÓPEZ CORDÓN (Universitat Complutense de Madrid)
"La pau possible: ordre jurídic i formes diplomàtiques en l'Europa dels Congressos"

17,30h. Pausa

18h. Comunicacions i debat:

Ballbé i Sans, Neus	Els eclesiàstics austríacistes durant la guerra de Successió : el cas de Llorenç Tomàs i Costa, canceller del Principat de Catalunya (1705-1714)
Campabadal i Bertran, Mireia	Entre el blat i la pólvora: La memòria del setge barceloní de 1713-1714 a través de dos dietaris personals en català
Carrió i Arumí, Joan	Espies i captius catalans al servei de la Monarquia Catòlica
Cerro Nargáñez, Rafael	Pedro de Saura i Valcárcel : el rostre de la repressió borbònica a Catalunya (1709-1720)
Colom, Mateu	Fidelitat o revolta. El regne de Mallorca davant l'autoritarisme monàrquic de Felip IV
Colomer Bartrolí, Mercè	Trenta anys desconeguts de la vida del militar austríacista Francesc Sans de Miquel exiliat a Viena (1727-1757)
Díaz Blanco, José Manuel	El juicio de Don Diego caballero de Illescas. Razones y sinrazones de una cultura militar
Fraga, Joana	La guerra dels Segadors desde Portugal. La percepció del conflicte en las "Gazetas de Restauração"
Gil Bel, Eva	La perspectiva vencedora de la "Histoire de la derniere revolte des catalans". Una
Güell, Manel	Consideracions al voltant de la revolució militar a Catalunya
Manconi, Francesco	Para los reales ejércitos de Su Magestad. La aportación de la nobleza sarda a las guerras de la Monarquía hispánica
Marí i Colomar, Joan Antoni	La defensa de les costes catalanes i pitiüses a l'època moderna
Molas Ribalta, Pere	Família, amics i canvis a la Guerra de Successió
Muxella Prat, Imma	Mar i institucions: un episodi corsari en temps de crisi
Riera Hernández, Xavier	El setge de 1714 vist pels autors borbònics Bacallar i Belando
Rubio, Xavier	Noves tècniques d'investigació d'una batalla de l'edat moderna
Sánchez Marcos, Fernando	Temps de guerra i temps de pau en l'escriptura històrica de F. Pons de Castellví
Torras i Ribé, Josep M.	La resistència cívica contra el règim borbònic a Catalunya. El "tancament de botigues" de 1718
Vinyoles Vidal, Teresa	Les dones i la pau en el context de les guerres del segle XV

Lloc: Facultat de Lletres, Pl. Ferrater Mora, 1 – Universitat de Girona

Dijous 18

MATÍ

TARDA

10h. Sessió V: **Cohesió i tensió social**

Coordinació: Josep M. SANS i TRAVÉ (Arxiu Nacional de Catalunya)

Ponència 1: Roberto FERNÁNDEZ (Universitat de Lleida)
"Historiografia, societat catalana i absolutisme borbònic"

Ponència 2: Eliseo SERRANO (Universitat de Zaragoza)
"No demandamos sinó el modo. Conflicte i tensió en les cerimònies públiques aragoneses de l'edat moderna"

11,30h. Pausa

12h. Comunicacions i debat:

Albacete i Gascón, Antoni	Les formes d'accés pactat a la llibertat entre esclaus i propietaris a la Barcelona del segle XV
Alcoberro Pericay, Agustí	Cacera de bruixes, justícia local i Inquisició a Catalunya, 1487-1643.
Cabruja Vallès, Elisabet	Inestabilitat i conflictes socials a la Baronia de la Conca d'Odena durant els segles moderns
Cardim, Pedro	"Todos los que no son de la Corona de Castilla son yguales". L'estatut de Portugal a la Monarquia espanyola en temps d'Olivares.
Costa, Marie	El incumplimiento de las promesas de matrimonio en Cataluña: 1750-1833
De Lucas Val, Núria	Catalans i castellans: estereotips durant la primera meitat del segle XVII
Fargas Peñarrocha, Mariela	La família diversa en la Catalunya moderna
Florensa i Soler, Núria	Insaculats a diputats i oïdors de la Diputació del General per les bosses de Barcelona a l'abada de la guerra dels segadors
Gascón Uceda, M ^a Isabel	Honor masculino, honor femenino, honor familiar
Pérez Samper, Maria Àngels	La alimentación como signo de diversidad social: La encuesta de Zamora
Puig Bordera, Eduard	Les insaculacions de la Diputació del General de Catalunya: el cas dels germans Saiol i Josep Ciges
Renom Pulit, Mercè	Elecciones de diputados i síndics personers a Sabadell a finals del segle XVIII. Els límits de la reforma de Carles III
Santiago Medina, Bárbara	La publicación de edictos como fuente de conflictos: el Tribunal de la Inquisición de Barcelona

Lloc: Reial Acadèmia de Bones Lletres (C. Bisbe Caçador 3)

16h. Sessió VI: **Camps i ciutats. Catalunya i Barcelona**

Coordinació: Carlos MARTÍNEZ SHAW (UNED)

Ponència 1: Llorenç FERRER ALÒS (Universitat de Barcelona)
"Sempre hi ha hagut diversitat a Catalunya. Una perspectiva des de l'activitat econòmica"

Ponència 2: Juan Eloy GELABERT (Universitat de Cantàbria)
"Ciutats, viles i llocs en el món atlàntic: de Jamestown a Elna"

17,30h. Pausa

18h. Comunicacions i debat:

Badosa Coll, Elisa	Entre els negocis amb l'Administració i els problemes amb la Inquisició. La família Guinart 1647-1687
Bringué i Portella, Josep M.	Des de Montgat a Castelldefels. la lluita pel control de les pastures al territori de Barcelona (segles XVI-XVIII)
Budruni, Antonio	El pas de L'Alguer de vila a ciutat: aspectes de vida social en els segles XVI i XVII
Buyreu Juan, Jordi	Vida i mort a la comunitat religiosa dels Agustinians Calçats de Barcelona (1665-1820)
Capdevila Muntades, A.	La immigració francesa al Maresme durant els segles XVI i XVII. Un exemple de distribució territorial en una comarca diversa
Dantí Riu, Jaume	Món rural i món urbà. Els Guàrdia de Castellterçol, paraires i arrendataris del glaç
Fabregat Galcerà, Emeteri	Les formules tradicionals d'accés a la propietat de la terra i la crisi de la societat tradicional a la regió de Tortosa(1750-1808)
Gual Vilà, Valentí/ Díaz Martí, Carles	Justícia de Senyors: Poblet i Sant Jeroni de la Murtra (segles XVI-XVII)
Martín García, Juan José	La industria textil lanera en Cataluña y Castilla: Estructura y evolución diferenciadas en la segunda mitad del siglo XVIII
Mikes, Tünde	La família i els matrimonis: els Pirineus als segles XVII-XVIII
Rovira i Gómez, Salvador-J	Els botiguers de draps siscentistes de Reus
Salado, Mònica	Campo y ciudad en la Cataluña de finales del siglo XVIII a través de los viajes y de las respuestas al interrogatorio de Francisco de Zamora
Soler Bescós, Francisco	La integració del patrimoni arquitectònic rural de l'època moderna a la ciutat de Barcelona
Vicente, Marta	La identitat laboral de les dones empresàries a la Barcelona del segle XVIII

Lloc: Aula Magna – Facultat de Geografia i Història

20h. Concert de música de cambra: "Carles Baguer i el seu temps". Orquestra de Cambra de Granollers.

Lloc: Església de Sant Jaume (C. Ferran 28)

Divendres 19

MATÍ

11h. Acte de cloenda

Conferència de cloenda: Bernard VINCENT (EHESS de París)
"Moriscos, esclaus i estrangers a la Catalunya del segle XVI i XVII"

Memòria del Congrés

Cloenda musical: Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Obres de Francisco Manalt (C.1710-1754)

Flauta: Sofia Martínez Villar

Piano: Isabel Félix

Recepció

Lloc: Paraninf de la Universitat de Barcelona (Gran Via de les corts Catalanes, 585)